

ХАЛЪМГ ҮНН

Советин Союзин Коммунистическ партин Хальмг таньгчин болн Элст балгьсна комитетсин, нүч-көлсчнрин депутатнрин таньгчин болн балгьсна Советсин газет.

№ 208 (3192)

1958 дж. октябрин 16

Унь 20 деншг

Колхозмудин болн совхозмудин трактормуд, селаня эдл-ахун талдан чигн машид—эдл-ахууд йилгьгч чинртя, оln амтнй, хамгин хяартя зөөр болджана. Эднд дигтй сйн хялавр болн техникеск асрмдж бүрдялгьн—колхозмудин, совхозмудин болн РТС-н гардачнрин, эднй техникеск специалистнрин эркн керг болджана. Эн кергиг диилвртя саянйр кюцяхин тля колхозмудиг техникеск тетклгьнд РТС-н нилчинь оодлүлх кергтй.

Колхозмудиг техникеск тетклгьнд РТС-н нилчинь оодлүлхмн

Республикин колхозмудар болн совхозмудар Хальмг АССР-н Деед Советин суньгьврн болн Алдр Октябрск социалистическ революцин 41 жилин обниг уктлгьна социалистическ дорлднйн дор ирвас улм оргар делгрдж йовна. Хальмг республикин куч-кблсчнр селаня эдл-ахун цуг кбдлмшнй тургар тбгсгдж, КПСС-н XXI хургиг производственшин диилврмудар тосхар шунлтта кевар ноолддж йовна.

Ода селаня эдл-ахун цуг кбдлмш тургар тбгсгдх цагт, колхоз болн совхоз болгьнар техникиг бүкл чидлнй, дигтй саянйр олзлгьн эркн йилгьгч чинр зууджана. Эн туст ясврн техникеск станцин нилчинь йир ик болдг. РТС-н кбдлмшин болн чинрин тускар КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмудин Советин токтаврт нигдж келгдлй:

Колхозмудт баах трактормуд, комбайнс, автомобилмуд, селаня эдл-ахун машид болн зер-зев яслгьн; машини-тракторн паркиг чикяр олзлхднй болн техникеск тетклгьнднй колхозмудт дбнйг кургьлгьн; селаня эдл-ахун производствд шин техник, наукин шин кюцлте оруулгьнднй, машини-тракторн парк эдлгьнднй болн бас тедү мет механизаторск кадрмудин медрл оодлүлгьнднй колхозмудт дбнйгнй кургьлгьн,—гидж келгдлй.

Эн жилин тарана ургьц хуралгьнд ясврн техникеск станц эвранны збвн эдлдж, механизатормудт сйн дбнй-тусан кургьжлй. Улгурнй, ясврн техникеск Яшалтинск станц таря хуралгьна цагт эргад йовдг 7 мастерской бурдгьад, колхозмудин болн совхозмудин тракторн бригадмудт техникеск дбнй-тусан кургьд билй. Элст балгьсна РТС-н специалистнр таря хуралгьна цагт колхозмудин болн совхозин бригадс эргдж, эднй механизатормудт техникеск заавран, селвгнй дгч дбнй-тусан бас узулджлй.

Болв кесг ясврн техникеск станцс эвранны ормдан батга саянйр суугьад уга баанй. РТС-н техникеск гардвр сулин учрар колхозмудин болн совхозмудин тракторн бригадсар техник хара зогслгьна, техникеск хялаврн зура эвдлгьнй йовдл гарна. Ясврн техникеск станцсин кбдлчир орман эзлй селаня эдл-ахун техник эдлгьнднй, производствд техникин турун нуурин

дамшлт оруллгьнднй колхозмудт болн совхозмудт дор болгьн дбнй тусан кургьд болхла, республикар зябь хагьлгьна кбдлмш тургар йовхн лавта билй. Болв ирх жилин таранд газр белдлгьнй кбдлмш хашнгар йовдж йовна.

Приютненск района Кировин нергя колхозин 3-ч комплексн бригадт зябь хагьлгьн хашнгар йовч чигн, энунй трактормуднй цугтан кбдлхш. Яшалтинск района „Новый мир“ колхоз трактормудт ясхд эркн кергтй зер-зев чигн, сйн мастерской чигнуга бийнй, трактор яслгьна кбдлмшиг РТС-д дггю колхоздан келларн, ясврн 3 хонга кбдлмшиг 10-12 хонгт унджарулад, техник хара зогсана. Ясврн техникеск станцс болхла, тедү мет тинм дуту-дундсиг цагтнй междж даруднй уурулхш.

Трактормудт болн селаня эдл-ахун талдан чигн машид дор болгьн техникеск хялавр бурдлгьн—техник обдм аштагьар эдлгьнй эркн нег торнй болджана. Болв Юстинск района „Северный“ болн Сарпинск района Чапаевин нергя совхозмудар трактормудт дор болгьн техникеск хялавр бурдлгьнй зура эвдлгнй.

Тракторн бригад болгьнд, тракторин кесн кбдлмшин дор болгьн бичлг полевой журнал баах збвтй. Трактормудт кинан саянйр техникеск хялавр болн дундин болн капиталн ясвр—полевой журналд бичгдсн тодигас иштгьгьар кегдх збвтй. Эн зокал эвдлгь збв уга. Эдлаху болгьнар эн зокалг алдлго кюцадж, трактор болгьнйг обдм аштагьар эдлгьн—РТС-н дор-бурдин керг болджана.

Техникиг эзн кевар, ик аштагьар олзлхн тблй, партийн, профсоюзн болн комсомольск организац оln механизатормуд дунд политическ болн геган-герлин кбдлмш бурдлдж, эднй техникеск медринй оодлүлгьгьар тодрха керг-уулдвр темдгдлж кюцях даалгьврта.

Колхозмудин болн совхозмудин трактормуд, селаня эдлахун талдан чигн машид—эдлахуд йилгьгч чинртй, оln амтнй, хамгин хяартй зббр болджана. Эднд дигтй сйн хялавр болн техникеск асрмдж бурдлгьн—колхозмудин, совхозмудин болн РТС-н гардачнрин, эднй техникеск специалистнрин эркн керг болджана. Эн кергиг диилвртй саянйр кюцяхин тблй колхозмудиг техникеск тетклгьнд РТС-н нилчинь оодлүлх кергтй.

Хальмг АССР-н Деед Советд суньгьх өдриг уктдж

Даалгьвр авцхав

Эн бдрмудт Юстинск района партийн организацсар тооцана болн суньгьврн хургуд болджана. Шидр 1-ч номертй тосхлтин участкин партийн организацин тооцана болн суньгьврн хург болв. Эн хург деер, КПСС-н XXI-ч хург уктдж, тосхач коммунист Гильджиров зурагьан 150 процент кюцях социалистическ даалгьвр авб, ширдч үр Зубашенко зурагьан 200 процент кюцях даалгьвр авб. Иим ик оргмджтгьгьар цуг коммунистнр социалистическ даалгьвр авцхав.

Г. ШИТЛЯНОВ.

Тосхачнрин кюцлт

Приозерн района „Сарпа“ совхозин тосхачнр (бригадирнй үр Сидоренков) 7-н жилин школин интернатин гер тосхджана.

Эн тосхачнр Хальмг АССР-н Деед Советд суньгьх дор куртл интернатин гериг тосхдж дуусхин тблй цуцртл угагьар кбдлжана.

Эн школин гериг тургар тосхдж дуусхин кергт совхозин гардачнр йир сйн дбнй болджана. Келхд, тосхлтин модн, чолун, элсн, церд болн нань чигн материалар тасрхан уга збблж, авч ирлж теткнй. Тегад чигн модна урчудин болн штукатури кбдлмш зогсл уга кегдлжана.

Школин гер тосхджх кбдлмшчнр дорй кемдгьгьан 250-280 процент кюцяцхана. Эинь Хальмг АССР-н Деед Советин суньгьврт сйн белг мбн.

САНЬГЪДЖИН Ким.

Итклтй үрд

Шидр Прикаспийск загьсна комбинатд оln-амтнй элч—Хальмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидат үр Петр Герасимович Зубков эвранны суньгьачнрла харгьв.

Түрүн болдж итклтй кун үр С. Г. Гоменданов үг авч келв:

—Үр Зубков нама меденас нааран, 1930 жилйе дгдй цаг куртл теньгст загьс аньлгьнд йовх кун. Джил болгьн Зубков зурагьан кюцягьа, КПСС-н XXI-ч хург уктдж социалистическ дорлдй бурдлгьнд эн эркн седварчнй мбн. Бийдн авсн даалгьвран туурмджтагьар кюцядж йовна, оln амтнй даалгьвриг итклтгьгьар кюцях кун,—гидж иткүлдж келв.

Дарунь босдж үг келцхасн суньгьачнр, суньгьврн 92-ч Ракушинск округин суньгьачнриг октябрин 19-д Зубковин тблй цугьар дуугьан дгцххмн гидж дуудцхав.

Эн кевар ик байртагьар суньгьврн 89-ч Кировск округт суньгьачнрлагьан депутатин кандидат үр Чу-

дингова, Пелагея Лиджи-Гаряевна харгьв. Суньгьврн 90-ч номертй Михайловск округт—үр Манжеек Намус Эльзятневич, суньгьврн 91-ч номертй Прикаспийск округт—үр Андраев Доржд Лиджи-Гаряевич, суньгьврн 94-ч номертй Совхозин округт—Залеский Сергей Модестович, суньгьврн 95-ч номертй Северн округт—Михина Мария Никифоровна, суньгьврн 87-ч номертй Белоозерск округт—Иванова Янка Болдыревна суньгьачнрлагьан харгьцхав.

Хальмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидатнрла харгьлгьн Коммунистическ партй болн Советск правительствд оln куч-кблсчнр дурн-седклан дгч иткдххиг медлүлв, КПСС-н XXI-ч хург болн Хальмг АССР-н Деед Советд суньгьлгьнй уктгч социалистическ дорлдй патриотическ ик оргмджтгьгьар медлүлв.

С. КУЗНЕЦОВ.

Агитатор—сургьулин багш

Сарпинск района „Степной“ совхозин куч-кблсчнр дунд Окна Ульмджиг эс медрг кун уга болх. Окна Ульмдж—сургьулин багш болн совхозин централн участкин агитатор.

Ода Хальмг АССР-н Деед Советд суньгьвр болх дор обдрдж йовх цагт, агитатор Окна Ульмдж кесг дакдж эвранны участк эргад, совхозин кбдлмшчнрт Хальмг АССР-н Деед Советин суньгьлгьна цаг зуурин Положень, нарт-делкяд болджх уулдврн тускар келдж, цайлгьдх дгнй. Ямаран леки, куундвр кевчн, эн совхозин эдл-ахун кбдлмшлй харгьулад, саянйр кбдлдж йовх механизатормуд, хббчнр, малчнриг улгурт тавад, тодрха, амтн медх келяр цайлгьвр дгнй. Хальмг улст

болхла, эврй келяр цайлгьдх дгнй.

Шидр Окна Ульмдж эвранны участкин амтнд Хальмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидат, совхозин комбайнер Манджураев Пурвя Сангаджиевичин кбдлмшин диилвр, альд тбрснй, ямаран тоомсрта куугьнй цайлгьдх дгв.

Эн агитатор ирхиг амтн икар күланй. Кбдлмшин хббн асхлад кесг орк-булин негнйаннй герт хурлднй. Иим цагла агитатор ирхнй лавта. Ульмджд цайлгьврн хббн амтн кесг сурвр дгнй. Сурвр болгьнднй агитатор чик хяру дгнй. Тегад чигн энунй цайлгьврн кбдлмш совхозин куч-кблсчнрт икар таасгднй, бийнй—тоомсрта.

Н. ШОРВИН.

Суньгьврн өдриг уктдж

Черноземельск района, Черноземельск МЖС-н механизатормуд, бвс хадлгьна кбдлмшнй ик диилвртгьгьар кюцядж, оlnа малд хойр джилй хот белдцхав.

Ода механизатормуд байртагьар, Хальмг АССР-н Деед Советд суньгьврн болн КПСС-н XXI-ч хургин, Октябрск революцин 41-ч обнд социалистическ дорлдй бурдлдж, трактормудан КПСС-н XXI хургин секгдх дор—январин 27 куртл, бвс хадлж, хуралж, прессоватй келгь машидн Советск Конституцин дор—декабрин 5 куртл, сйн гисн темдгтгьгьар ясдж белхин тблй зүткдгьцхана.

Эн бдрмудт ясврн кбдлмшт үр Б. И. Барановин 4-ч номертй тракторин бригад болн

үр Писаренко А. А. 1-ч тракторн бригад, шундж саянйр кбдлд, 6-д трактормуд ясад белдчкв.

Механизатормудин куцлтй кбдлмшас, МЖС-н тосхачнр чигн улдлжхш. Эн джил 35 гер барад эдлгьнд дгчкыл, ода бардгьх 5 гермудан Октябрск революцин 41-ч обнд куртл эдлгьнд дгад, дакад тбрсн газрун нуудж ирдгьх хальмгудт гидж бас 20 гер апрелин 1 куртл тосхдж белкедж белглхяр даалгьвр авцхав.

Эн бдрмудт унн гол зуркнй эвранны кеджх кбдлмштнй тавдш шундж Д. Бачаевин болн С. Эльзятневичин урна бригадс хоорндан дорлдлж, гермуд бардгьцхана.

Б. БАДМАЕВ.

Мана кандидат нр

Чолуч Мария Лиджи-Гаряева

Элст балгсын хальмг куунд зүрхид онц орм эзнэ. Эн—күн болгсна дурта, үнтэ энъкр балгсын. Энунас дөрвн үзг тал Хальмгин өргн тег эклнэ.

Элст Машад болхла—нег улу үнтэ. Амрлгэни өдр болвчн, йирин өдрмүдт, көдлмшин хобн болвчн, балгсна уульнар йовхла шин-шин гермүд Машала менлсн болна, седклиг байрар, омгар дуургни.

Маша—тавдгч разрядта чолуч. Маша бәрсн гер болгсн ан узад байрла. Эн хойр джилин эргид, хальмгин хот балгснл шин гермүд, хурин хобтк тенъгрин кинлэ äдл өснэ. Тер учрта. Машала äдл олн урдуд, энъкр балгсан түргн тосхар зүткдженэ.

Тенд, Сиврт йовад, Красноярск крайин Канск балгсна тосхлтд көдлджэхд—ним биш билэ. Негдвар, кесг давхр чолун гермүд, нам дегд өндр болсн учрар, өбдән гарад ирхлэ, толгва эргдг билэ. Тингх дутман багъ чолучд көдлхд урмдта, седклд сарул сән болдмн. Уулнд курч көдлнэ гидг ямаран омгта юмн! Хойрдхла, тенд, Канскн тосхлтд, цуг көдлмш механизированн билэ. Мастер „дядя Вася“ Чанчиков чигн ик дамшлтта чолуч билэ.

Болв Маша түрүн өдрәсн авн медв: Элстин тосхлтн көдлмш шинкән эклдж кегд-дженэ.

Түрүн чолу тавлгн Түрү зовльгта болдмн. Хәрү бичэ цухрич! Улм уралан гүджрич!—гидж мана кундтэ поэт наадад бичсн угмүд биш. Урнэ седкләрн, үнн ухагъан тавад көдлхлэ, альдн болвчн

көдлмш äдл. Зәрмдән чолун белн бәädг болв чигн, зуурсн раствор чилдж одна—чолуч Маша раствор куладж зогсхш, гү-удж одад цемент, балласт зуурчах кууклт нөкл болна. Нег дакдж Маша прораб Матвеевд келв:

—Михаил Матвеевич, нанд нег сургъульч өгсн болхнтн. Мана тосхлтд чолучнр икәр кергтәлм.

—Би терунәнчн тускар сана бәәнәв. Цуг мастермүдт сургъульчнр өгхмн,—гидж прораб келв.

Удл уга Машад сургъульч-чар, бийлән äдл куукн, Надя Пасько ирв. Надя түрүн экндән мастерок чик бәрдж чадмн биш—Маша заадж өгдмн.

—Чолун гер босххасн урд, өнцигүдинь түрүлäd тавдж авх кергтә. Дакад хойр өнцигин хоорнд деес татчкад, чолу тавхлэ, бәрджәх герин эрс сәәхн тегш болдмн,—гидж эврәнн сургъульчдан мастер Лиджи-Гаряева заадмн

Надя Пасько ода дөрвгч разряд чолуч, Машала бийлән хамдан көдлдж йовна. Надя эн мастерин ганцн сургъульч биш. Лева Манжиков чигн Элстд ирäd чолуч болв, бас дөрвгч разряд авв. Эн Машан нилч.

Чолуч Мария Лиджи-Гаряева ода үр Тангитовин бригадт көдлджәнэ. Эдн Комсомолск уульнар кесг давхр хойр ик гер бәрджәнэ. Омннь Элстин тосхлтд өндр кран уга бәәсн болхла, ода Машан көдлджәх объектд тиим кран бәәнэ. Ут коньшарарн яршгта чолуг өргд-гидж авад, зан мет, юмн бишәр

Хальмг АССР-н Деел Советин депутатин кандидат, Элстин тосхлтн 1-ч управленә чолуч—М. Д. Лиджи-Гаряева.

Р. Астахован покси зург.

өдр болгсн өбдән өсдг йовх герин эрсд күргнэ. Омннь төмр-бетонн плиткс уга бәәсн болхла, ода иим плитксиг Элстин завод гаргьджана. Машан өмн Элст балгсна тосхлт ягълж делгрдженэ, тер мет тосхлтн материал гаргьлгн чигн немгдженэ.

„Калмыкстрой“ трестнн көдлчнр Хальмг АССР-н Деел Советд сунъгьврн 4-ч номертә Сельводстроевск округар, депутатин кандидат гидж, эврәнн узмджтә чолуч Лиджи-Гаряева Мария Джокаевнаг темдгьл

Мария Лиджи-Гаряева олн-әмтнә даалгьврн күцәх иткл-тә урн. Алексей БАЛАКАЕВ.

Олнд кундтә

Олна кергин төлэ, әмтнә амгъуль-нъгин төлэ зовбчн ямаран гундт бәädв. Күн орчлнъгд үүддж-төрдж гархларн керг күцәхн төлэ үүддж-төрдмн. Ганцн әмнәнн аргэин биш, олна джиргьлин төлэ ноолдх кергтә. Амтн сән бәәхлэ чи чигн джиргьч, терүг мартхаа ик эндү болхмн. Күн ганцари джиргьшго. Нег-негндән дөнъ-нөкд болад, кергиг демәр күцәхлэ, тегäd оч олн әмтнә күчнә нилчн медгдхмн.

Джиргьл-бәädг гисн — иим учр-зөвтәгьинь Антонина Николаевна лавта меднә.

Кедж-күцәдж йовх көдлмш, керг-үүл, эвтән орад, аль сансар күцәг-дәд йовхла, — тер, күүнд ах кишг. Эврәнн эв-аргъац, күчн-чидлән олна төлэ өгäd, түүгән күүнд ачта-туста юм күцәсән тоолхла, түүнәс ханатта, түүнәс байрта йовдл йир бәәхий? Күүнд ач-тус күргнә гисн, йир буйта йовдл бишнй?

1952 джил. Хальмгин өргн тег. Хаврин сармуд. Энъ-шадж уга теегн көк ногъагьар кеерчкен цагн. Сервктен салкни аюгьар шавшген бамб улан цецгәсн нәәхләннә. Кезәнък олн толгъасн үгднә, күридж хамрумдн уняртна.

Антонина Николаевна, урдн Смоленск областьд сургъуль сурчасн, түүнә хбөнн, анъгин ареиг эд-бод келгьиг дасхлгьна Московск институтд сурчасн, ода эн теегүр ирчкен, энн йир өварц, оньгдан юм болдж тоолгдв.

Ур Понамарева, Смоленск областин, Масальск района Мартслювка гидг селәнд 1928 джил, көдлмшч күүнә өрк-булд төрдж гарсн. Тер эврәнн селәндән Антонина Николаевна 1947 джил арвдгч класс төксәчкәд, тер джнлдән Москва балгсә орад, сургъульд одна. Анъгин ареиг эд-бод келгьиг дасхлгьна Московск институт 1952 джил төксәчкәд, Антонина Николаевна, түрүн болдж, Целинн района «Иродовый» совхоз тал зоотехник болдж ирлэ.

Түүнәс нааран удад цаг болад уга. Зургъахн джил болв. Болв зуг, Антонина Николаевнад эн джил-мүд кезäd чигн мартгдшго джнлмүд болв. Бийинн тускар Антонина Николаевна нигдг келнә:

— Эн әлвг, ода энъкр, гарлсн, гол зүркиләм äдл болдж оден, Хальмгин теегүр, 1952 джил, түрүн болдж ирхдән, институт төгсәсн. 24-хн наста, баахн күүүн биләв.

Хальмгин теегт минн джиргьлм, тәвсн хүвм бәәх гидж би тоолдж йовсн уга биләв.

Түрүн экләд көдлхләрн нам юонас авн эклхән меддж ядад, эмәггәд, ичәд, күүнд үлү үг келчквзәв гиггәд кү өөлүлäd, гундаггәд орквзав гиггәд дангьинд цецрләд йовдг биләв.

Амтн цугьар иим, нанла äдл болхмб, аль би ганцарн иим хәрг болхмб—гидж би тингчд сандг биләв.

Ики хбөнн, невчк медәрчкәд, көдлмштән идждәд авчкад, тоолад санхинь, экләд көдлхләрн, әмтн цугьар

гилтә тиим болдж бәädж. Бән-бәädж, көдлмштән идждәд, тахшад, әмтнлә таньллад, цаадк-наадкинь тоолдж болад ирүв.

Нанас урд эн совхозд зоотехник болдж Александр Никитин гиггәд нег баахн көвүн бәädж. Саша Элстд сургъулян төгсәсн. Совхозд, ганцардәд эн зөвар уудьджен өнъгтә. Намаг ирхлэ, мел эгчән ирсн мет байрлад одв. Удл уга бидн хоорндан йир өбр-хн таньгьргуд, иньгүд болвдн. Таньллад, идждәд, зөвар цаг бәәчкәнә хбөн, бидн гер-мал болх зөвтә болвдн.

Зөв медсн иньг гидгтн басл кецү юмн. Саша сәәхн занъгта, өрк-булдән энъкр күн. Зуг даарсн-көрснә учрар Саша ода му гемтә болдж одв. Садв гемтә. III-ч группин инвалид, йир кинән хәләмдж кергтә, нанас нань седклән тавдж хәләдг күн уга. Газр деер ганцн хәләсн иньгн би болджанав.

Нег бичкн көвүтәвдн, гунта, ода чигн йир бичкн, залум тиим, бийм ганцв, көдлмшм йир ик дааврта.

Цуг эн тоотан келхләрн. Антонина Николаевнад дунь джбөлдәд одна, зәрмдән нам нүлмен гарад чигн одм өнъгтә.

Совхозинн көдлчнр дундан Антонина Николаевна насн багъ болв чигн, йир күндтә, тоомерта күн. Эдн дундан, советск әмте дундан эн ганцардшго. Түрү цагт советск әмте нег-негән хайдмн биш. Ганцардулшго.

Антонина Николаевнад залу джил болгн, шанъгьа мөнъгәр ик-нүлгьлд йовулднә, бичкн көвүн детсадт орна. Антонина Николаевнад иньгүд олн. Ал-хоша бәәх улсн ан-үг мартцахшн, седкл-ухагьинь тевчнә, зовльн-джиргьлинь хуваццхана.

Антонина Николаевна үнн чик седклтә. Йоста советск патристи, эврәннн кергән медг, гүн медрлтә, кедж күцәдж йовх көдлмштән гол зүркән өгчәх специалист.

Көдлмш гидгтн амр юмн биш. Мел ганцн джалв авхн төлэ кегдл. Түүнә унъ-утхинь, цаадк-наадкинь эс медхлә йир хату. Антонина Николаевна тингдг цаадк-наадкинь тоолдж медл уга көдлдж чадгө күн.

Хальмгин у теегәр, хаврин хар салкнл, зунн цунцг халууд, намрин хур-чинглә, үвлнн цасн-шурьгьнла, зогсә уга гилтә малмуд төгәлäd, амрсн сән нөр уга, цагларн амрл уга, амрсн сән хот уга йовдгнн тоолхла, Антонина Николаевнад седкл-ухаг меддж болхмн.

Көдлмш гиггәд келчкхлә тогтндж бәädж чадгө күн. Тедү дүнъгә көдлмштән шилтнъгьү.

Антонина Николаевна 1954 джнл-әс нааран ода күртл, Приютненск района, 4-ч номертә совхозин 5-ч фермд зоотехник болдж көдлджәнэ.

Сунъгьврн 22-ч номертә Первомайск округар, 4-ч номертә совхозин көдлмшчирин болн үүлд цецгәлчнри коллектив, олна өмн нерән гуташго, күүүнә иткл бәрдж чадх күн гидж Антонина Николаевна Понамареваг Хальмг АССР-н Деел Советин депутатин кандидатат заадж темдгәсн.

Р. ГАЛЬПЕРИНА.

Агитатормудин шулт

Каспийск райсоветин эклц партийн организац эврәнн хургар урдн бәәсн агитатормудиг шинәс диглäd, арвад өркәр Каспийск селәнд цәәлгьврн көдлмш кехд 25 коммунист болн 2 комсомольц батлв.

Агитатормуд Буянов С. Г., Очиров А. Б., ур Кузовникова, Бабайцева Л. хошаггәд, гур-

ваггәд дакдж эврәнн арвн өрк болгнд, октябрин 19-д болх „Хальмг АССР-н Деел Советд сунъгьлгьна туск цаг зуурин положенъ“ болн Каспийск района күч-көлсчнр КПСС-н XXI хургиг ямаран шин диилврмүдәр тосхнн тускар бас куундвр кев.

Б. ХАРКЕБЕНОВ.

Сунъгьачнрин даалгьвр

Шндр, 4 ч номертә тосхлтн училищнн герт сунъгьврн 3-ч номертә Центральн округин болн сунъгьврн 7-ч номертә Гоголевск округин сунъгьачнр эврәнн депутатнрин кандидатнрла харгьв.

Түрүн болдж итклтә күн, 2-ч номертә долан джилә школин багш М. П. Зуева уг келв:

—Иванов Николай Лиджинович, мана депутатин кандидат, багъасн авн байн улст заргддж, мал хәрүлдж йовсн. Зуг советин йосна нилчәр угатя күүнә көвүн, гүн сургъульта, ик медрлтә болдж гарсн.

Одгә цагт үр Иванов Элст балгсна эрдм-сургуулин отделн заведующ көдлжәнә

Октябрин 19-д, сунъгьврн өдрлә, цуг сунъгьачнриг нег дуугьар үр Ивановн төлэ дуугьан өгхн дуудджанав,—гидж М. П. Зуева келв.

Энүлнә бас Элстин промкомбинатин көдлч Б. Шивлянов зөвшәрв.

—Боскомджиева Бося Эневна, Иджд голнн көвәд, загьсч куунә булд төрсмн,—гидж, итклтә күн, 2-ч номертә детсадин заведующ Мария Ивановна Мусова келв.

—Би эн депутатин кандидатсиг хойрагьинь таньдув,—гидж 1-ч номертә детсадин заведующ Анна Васильевна Доскина эврәнн үгдән келв.

Дакад бидн эн улсд даалгьвр өгчәнәвдн. Мана республикин центр джил ир-вәс әмтнә тоогьарн өсәд йовна. Учр тиим болсар, бичкдүд чигн өсдг бәәнә, тингхлә школмуд кергтә. Мана бичкдүдин учреждень йир му бәädлд бәәнә. Эн тоотиг мана кандидатнр депутат болсн цагтан Деел Советин күүндврт күргдг келтхә.

Финансовый отделин көдлч Грязев, балгсна уульнцсиг ясхмн гидж даалгьвр өгв. Сунъгьач, пенсионерк Ульяна Шалхакова фронтд алгдсн улсн булд, пенсийд гарсн медитә улст бас оньган өгтн гидж келв.

Сунъгьврн 3-ч номертә округин депутатин кандидат Иванов Николай Лиджинович болн сунъгьврн 7-ч номертә округин депутатин кандидат Боскомджиева Бося Эневна хойр келсн үгдән, сунъгьачнрин даалгьврн күцәхвдн, итклдтн икәр ханджанавдн гидж келцхәв.

Эн харгьврт ирсн улс дунд далн нәәмтә Шапа Альманович Саргинов, далта Екатерина Николаевна Абушинова болн нань чигн кесг медәтә улс ирцхәв.

Харгьврн сууләр Элстин культурин Герин нәр наад тавдг коллектив сунъгьачнрт концерт узүлв. А. БАРУНСКИЙ.

Цецкәрич, Төрски Республика

Цецкәрич, төрски республик!

Цолвнъ одар герлтич, Обдән туган делсклж, Омәрән коммунизмүр ишк-мнич!

Дурта ээлж төрскм

Дүмбр Ленинә гардврта, Күмни харчудиг джиргьулсн,

Коммуна партъ залачта.

Октябрин арвн йисн

Онъдин зүркинд улдх,

Онъчта уурмүдән сунъгьсн

Олна джиргьлиг цецгәрүлх.

Хббч, малч, тосхач

Халун зүркәрн байрлцхав.

Хальмгин Деел Советд

Холван көдлмшән белглицхәв.

Дуугьан өгчәнәв партъдан,

Дурта Төрски, чамдан,

Алтн нарар мандлсн

Алдр мана орндан!

Цецкәрич, Төрски Республик!

Цолвнъ одар герлтич!

Обдән туган делсклж

Омәрән коммунизмүр ишк-мнич!

БАСНЪГА Дордж.

Наран дөнгөн БААДЛ

США-н цергя органсин татджах задиг хөрхмн

Америкийн цергя органс Советск Союзин газр деер шинэ зад татджахин тускар советск улс ик гидгяр дурго болдж соньсхав. Эн йовдлийг СССР-н газарин керг-торин министерствин барин торин отдел октябрин 11-д пресс-конференц зарлж цайлгьсн — США мана орн-нутгин бмнэс ик бргяр разведывательн кбдлмш кеджяхи герчлдж медулдженя, теруня толя тедн шишлнй аппаратура, агьарин шармуд бас олэлджана.

Тинм уулдвр келгьн ик туру йовдл гидж Советск правительств америкийн йосдин оньгинь тусхадж, разведывательн аппаратура агьарин шармуд СССР-н агьарин агьуд тавдган эрк биш увурулхиг неклэ. Болв „дэанн метка деер бэйлгьх“ американск политикин хагьцг уга аньгнй болгч — зад татгч, харшлтин уулдврэн Соединенн Штатс кегьад баяна.

1951 джил США „дэамшг уга бэйлгьнд хооридан донь боллцлгьн“ гих нерэдлгьтэ шишлнв зака батлдж авсн бэйсмн, тер заканас иштэ, социалистическ орн-нутгудин бмнэс харш уулдвр кехд джил болгьн 100 сай гар доллар мөнбгн гаргьдж бггднэ. Терунэс талдан, американск йосд, „сулдхврин толэ крестовой поход“ гидг нертэ онц туслнй организац бурдэсн баяна, эн организац бас США-н шпионск-диверсионн кбдлмшиг элвгяр мөнбгяр теткнэ. Терунэс толэ олон миллиардермудин кбрнй гидж гаргьгдв, тедн дунд Рокфелдер, Форд, нань чиги американск йонопольсин толгьачнр баяна. Бас, гурви джил урд, США-н сенат, СССР-н болн олон-амтнэ демократическ орн-нутгудин бмнэс харшлтин кбдлмш кех туслнй зура батлдж авб. Тер зураг кесн — „Радио корпорейшн оф Америка“ гидг компания ахлач Дэвид Сарнов иигдж цайлгьсн: „госдепартаментин, харшлтин министерствин, централнй разведывательн управленэ, советск кучнэ цевд гоньгн газр-альд бэйхинь хаях“ болн „хамгин олон-зүсн эв-аргьяр уулдвр кех“ тортэ ведомствин болн учрежденьсин элчнр орлцлгьтэ организац гаргьхин тускар келгддженя.

Советск Союзин агьарин агьугьяр агьарин шармуд тавлгьн — США-н цергя органс мана орн-нутгин тускар разведывательн соньсхврмуд цуглуудж авлгьна нег эв-аргьнй болджана. Шар деер тавгдсн аппаратс пресс-конференц йткмджин герч болгьдж узулгдв. Эн аппаратс — США ю кудяхар седдяхинь мелхд ямаран чиги алмацлгь уудаджамн уга. Агьарин шармудиг „метеорологическ“ шиндлгьг кехин толэ тавсмн гих бэйлгьтэ агьарин американск йосд иткулхяр чирмалдлгьн — мел худл,

тоолвр уга улсиг меклхяр нэйлгьн болджана.

США-н цергя ведомствгьарин разведк келгьн ганцхн СССР-н газр деер кегддяхш. Агьарин шармудиг тедн Чехословакин, Венгрин, Румынэ, нань чиги социалистическ орн-нутгудин агьарин агьуд бас тавцханэ.

Америкийн разведывательн шармуд шинэ СССР-н агьарин агьуг эвлгьн — советск улсас, нань чиги социалистическ орн-нутгудин улсас, эврэннй саг-сергьан улм ббдлүлхиг, товкнүн бэйлгьнэ болн социализмин хортдин зад татгч аялиг нег мбсдлж илдкдж, хөрхиг некдженя.

Ливанд интервентрин татджах аяль

ООН-а Генералнй Ассамблейин бачм сессий, америкийн болн англин цергудиг Ливанас болн Иорданэс гаргьхмн гисн шишлвр батлдж авснэс нааран хойр сар давб. Болсн бийнэ США Англй хойр тер шишлвр иг гуджмгяр бацад, олон-зүсн аяль-мек гаргьад, Обрхн Востокур зертэ-зевтэ интервенц келгьн цааранднй удадулхин аргь хаягьад бэйцханэ.

„Кемрджан эс санджасн йовдл эс болхла,“ тегэд оч америкийн цергуд Ливанас гаргьдх авгдхмн гидж одахн США-н государственн департамент герчлгьг кев. Эн герчлгьн — дипломатическ аяль, энунэ доньгяр америкийн правительств ООН-а шишлвр кудцалгьгиг удадулх уршг гаргьдх авхар седдженя гидж арабск бар мел чикяр унлдж бичдженя. Тенд болджах йовдлмудар болхла, США Ливанд чинвртэ бэйлгь зорц ууд-агьад, тер орн-нутгт эврэннй цергудан удад бэйлгьх уршгуд хаядженя ил медгддженя. Ливанд баях америкийн

командовань, урднй президент бэйсн Шамуниг татгч улст илэр донь болад, фалангистрин реакционн партиг зерзевяр болн мөнбгяр теткэд, гражданск дэ делгрүлхур теднйг тукрад баяна.

Ливана премьер-министр Караме, ямаран чиги американск таалиг эн чик эс гидж-ахан келдж, куунэ газрас ирсн зертэ-зевтэ чидлмудиг орн-нутгас октябрин чилгч куртл авч гархиг некдях Герчлгьн, интервентриг адрхднй кургв. Бейрутас ирсн соньсхврэ болхла, Ливанд баях америкийн болн англин посольствэ, Караме правительствин бмнэс адгьмтэ уулдвр делгрүлдж кегьад, Ливана олон-амтнэ халхас терүг эс итклгьг уудадж тархахар шундждлж. Терунэ толэ, фалангистрин бандэ Ливана патриотнр хойран хоорнд ноолла бурдяхар, орн-нутгт шалжна хорлтэ тархахар чирмаллж баяна.

Фалангистрин зертэ-зевтэ зад татлгьн америкийн цергуд илэр донь боллгь эклчхав. Америкийн салдсмуд болн офицермуд эврэннй командованя закврар, фалангистрин янзта хувц үмсдж авчкэд, теднтэ хамдан, Ливана олон-амтнэ бмнэс татджах уулд орлджана гидж сирийск „Ас сарха“ газет соньсхджана.

Ливана реакц болн теднэ американск доньгчнр зад татгч уулдвр кегьа бэйсн бийнэ, Ливана олон-амтнэ ик зунь эврэннй шин правительстван нег мбсдлж доньндженя. Бейрутд болсн, олон кун орлцлгьтэ демонстрац тууг саянар узулдж медүлв. Терунд орлчачнр, Ливана тустан бэйлгьгиг харсхдан болн американск оккупациас мөнбкин-дан сулдхлан белнэн герчлв.

Д. БОЧАРЕВ.

Румынэ Олон-амтнэ Республик. 1-е Майин нертэ Плоештск завод газр бургуудлгьнд олзлгдгэ установкэс кедж гаргьна. Ода эн предприятие бблэн производительностьтэ бургуудлгьна установкэс кедж гаргьд болв.

ЗУРГТ: 1-е Майин нертэ Плоештск заводин сборочн цех.

ВЛКСМ-н таньгьчин комитетин мбрэг элстихн шүүв

Шидрхн Элст балгьсна стадионд ВЛКСМ-н таньгьчин комитетин мбрэн толэ футболн наадн болв. Турун болдж Элст балгьсна болн Сарпинск района футболн командсин наадар эклв. 4:2 тоогьар Элст балгьсна команд шуув.

Дарунь Западн болн Каспийск райодин футболн командс харгьцхав. 3:1 тоогьар Западн района команд шуув. Элст балгьсна футболн команд Западн района командиг

шуув. Энунд Элст балгьсна футболн команд негдгч орм эзлэл, ВЛКСМ-н таньгьчин комитетин мбрэ авб. Эн командин наадач болгьн физкультурин болн спортин республикийн комитетин болн ВЛКСМ-н таньгьчин комитетин грамотар ачлгдв.

Ю. ЧАРУЙСКИЙ.

Физкультурин болн спортин республиканск комитетин инструктор.

Района негдгч маргьан

Шидрхн Приозерн района сургьулчнрин негдгч маргьан болв. Маргьанд орлцсн сургьулчнр цугьар бмнэсн ик белдвртэ ирхадж.

Турун болдж гийгн атлетическ маргьан болв. Энунд Приозерн дундин школин 10-ч классин сургьулч Амтеев В. 1500 метрт 4 м. 55 сек. гүүдж ирд, негдгч орм эзлв.

Эн школин цугьар команд 4x100 метрт гүүлгьнд 57,2 секундт гүүдж ирд, турун орм эзлв.

Сухотинск дундин школин 10-ч классин сургьулч Мельников В. 5 м. 5 см. утднй гярэдэд негдгч орм эзлв. Гранат шивлгьнэ маргьанд турун орм эн школин 10 ч классин сургьулч Землянский эзлв. Эн 63 м. 80 см. шивб.

Долан джилэ школмудин дундас Ергейнск долан джилэ школин сургьулч Кекеев 45 м. 50 см. гранат шивад, турун орм эзлв. Гранат шивлгьяр күүкдэс эн школин сургьулч Эрендженова турун орм эзлв.

Района школмудас Приозерн дундин школ турун орм эзлэд, физкультурин болн спортин района комитетин грамотар ачлгдв. Сухотинск дундин школ хойрдгч орм эзлв. Гурвдгч орминь Ергейнск долан джилэ школ эзлв.

Района негдгч маргьанд негдгч орм эзлсн сургьулчнр физкультурин болн спортин района комитетин грамотар ачлгдцхав.

П. НАРМАЕВ.

Газетд барлгьсн бичгин мбрэг

„Багшнрар тетгх кергтэ“

Иим нертэ бичг мана 183-ч номертэ газетд барлгьсн, Юстинск района „Северный“ совхозин 2-ч фермин эклц школ ода бийнэ багшнрар кутц тетгдэд уга. Урд бэйсн директор Юрин, школин бг-эдиг куунд даалгьл уга нуудж одв, школ ода эзн уга баяна — гидж келгдлэ.

Шуудж халэхлэ, бичгт келгдсн унн болдж гарв. Школин кбдлмш ясурулхин тускар эв-аргь темдгдлв. Школд шин директор батлгдэд, хуучн директорас бг-элэн авб — гидж КПСС-н Юстинск райком редакцд соньсхв.

Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.

Республикин

„ХАЛЬМГ ҮНН“

„СОВЕТСКАЯ КАЛМЫКИЯ“

газетс

октябрин 1-шинэс авн 1959 джилд бичгдлгь эклджанэ.

Бичгдлгьнэ үннй:

джилдэн — 52 арслнй 20 деншг;

брал джилдэн — 26 арслнй 10 деншг;

нег сардан — 4 арслнй 35 деншг.

„Союзпечатин“ республикин, балгьсна, райодин отделенсь болн залгьлдана отделенсь, почтальонс болгьн цугьар газетд бичгдлгь кедженя.

1959 джилд газетст болн журналмудт кун болгьна бичгдлгьн 1958 джил октябрин 1-с авн эклдж кеддженя.

Газетд, журналд бичгдлгь „Союзпечатин“ балгьсна, района отделмуд болн залгьлдана отделенсь, предприятисын, колхозин, РТС, совхозин, сургьулин заведеньсин болн учрежденьсин пунктсар олна уполномоченн улс авчана.

Газетд, журналд бичгдлгьн цаглянь кеухятн! „Союзпечатин“ республиканск отдел.